

100



VLADYKOVÝCH
ZAMYSLENÍ

100 vladykových zamyslení



2022

Vydané pri príležitosti

65. výročia narodenia Mons. Milana Chautura CSsR

(4. september 1957)

30. výročia vysvätenia za pomocného prešovského biskupa

(29. február 1992)

25. výročia menovania za apoštolského exarchu

pre novovytvorený Apoštolský exarchát

katolíkov byzantského obradu v Košiciach

(21. január 1997)

Štefan Kerul'-Kmec, protojerej (ed.)

150 vladykových odpovedí

Jazyková korektúra:

Mgr. Daniela Fučková

Návrh obálky a grafická úprava:

Štefan Kerul'-Kmec ml.

Autor fotografií na obálke:

Peter Hric, Byzantinos, o. z.

Vydal:

FILOKALIA

ISBN 978-80-0000-000-0

PREDSLOV

Ľudia sa dnes málo zamýšľajú nad životom v zmysle slov Písma Svätého a málo uvažujú o zmysle svojho života, ktorý má svoj cieľ v nebi. Je to na újmu zmysluplnosti ľudského konania a zodpovednosti za život, ale aj na újmu radosti zo života, ktorý má svoje žalosti, ale nie bez šťastia a radosti. Táto radosť nachádza svoju odpoveď v evanjeliu, ktorému doslovný preklad je „radostná zvesť“ /euangelion/. Preto aj kňaz, ktorý sa prihovára ľuďom v homílií, má za úlohu aktualizovať večné pravdy v konkrétnych udalostiach súčasného života. Pravda evanjelia totiž zostáva stále tá istá, aj keď naše okolností života sú menlivé.

Snažil som sa v úvahách a zamysleniach, v príhovoroch a usmereniach byť priamym aj v bolestných otázkach života, aby som neobchádzal pravdu evanjelia, o ktorej sa píše: „Lebo živé je Božie slovo, účinné a ostrejšie ako každý dvojsečný meč, preniká až po oddelenie duše od ducha a kľbov od špiku a rozsudzuje myšlienky a úmysly srdca“/Hebr 4,12/. Mnohí by radšej obišli problematiku života, aby sa nedostali do konfrontácie so súčasnými názorovými trendami, ale to sa nedá, ak chceme zostať verní Kristovmu učeniu.

Nechcem sa dotknúť nikoho v jeho názoroch, ale chcem zostať verným učeniu cirkvi, ktoré nie je konzervatívne, ale je vždy aktuálne. Mnohokrát až nasledujúce generácie hovoria o omyloch rozličných ideológií, na ktoré sa ľudia báli v svojom čase otvorene reagovať a tým sa spôsobilo veľa ťažkých dopadov na celé generácie. Tí ľudia, ktorí si prešli ťažkými skúsenosťami minulých ideológií, už by nechceli nič podobné zažiť a nechcú, aby to zažívali aj budúce generácie.

Ak sa hlbavo zamýšľame nad aktuálnymi problémami svojej doby v zmysle slov Písma, nedôjdeme k žiadnym omylom, lebo Boh sa v ničom nemýli. Len my ľudia si musíme dávať veľký pozor, aby

nás zlé interpretácie aj slov Písma, neodviedli od pravdy, preto nám apoštol Peter zdôrazňuje: „Predovšetkým však vedzte, že nijaké proctvo v Písme nepripúšťa súkromný výklad. Lebo prorocstvo nikdy nevzniklo z ľudskej vôle, ale pod vedením Ducha Svätého prehovorili ľudia poslaní od Boha“/2Pt 1,20-21/.

A tak vám prajem veľa podnetných zamyslení nad životom, ktorý má cenu večnosti a tým aktérom, ktorí sa zaslúžili o vydanie tejto publikácie a zozbierali i usporiadali tieto zamyslenia do knižnej podoby, zo srdca ďakujem a na všetkých vás zvolávam Božie požehnanie a ochranu Božej Matky.

+Milan.

„SLÁVA ISUSU CHRISTU!“

1

Okovy sv. Petra

Petrove okovy sú dnes symbolom, ktorý nám môže pomôcť pochopiť fakt, že nikdy nebude tak, aby cirkev, ktorú apoštol Peter vedie, bola bez okov a prenasledovania. Ale tou radostnejšou skutočnosťou je, že tie okovy neostávajú navždy, oni zásahom Božím vždy spadnú, aby sa cirkev zaskvela v oveľa väčšej pravdivosti a kráse /por. Sk 12,1-11/. Smutnou skutočnosťou je to, že všetky prenasledovania kresťanov nemajú žiaden logický dôvod, ale väčšinou sa uskutočňujú z túžby mocných tohto sveta dokazovať si čosi, kým oni nikdy neboli, nie sú ani nebudú. Človek si chcel už odprvoti dokazovať, že sa dokáže vyrovnáť samotnému Stvoriteľovi, čo je zrejším nezmyslom. Či už to bol Herodes, ktorý uväznil Petra len preto, že sa to ľuďom páčilo a ako každý politik si tým robil kampaň, alebo neskôr Nero, ktorý podpálil Rím, aby to zvedol na kresťanov. No poznajú to aj súčasné dejiny, ktoré za komunizmu vytvorili fámu a frázu, že náboženstvo je tmárstvo, ktorého je potrebné sa zbaviť a je to až podnes, kedy sa vytvárajú nové aféry, ktoré majú za účel zničiť nielen meno, ale aj kresťanstvo ako také. Faktom je, že načas sa niekomu môže zdať, že kresťanstvo je v okovách mocných, ale je to len zdanie, ktoré Boh vyvráti v čase, v ktorom sa nik nenazdá. Ani Peter sa nenazdal, že mu okovy samy od seba spadnú z rúk, a stalo sa to k veľkému údivu jeho nepriateľov. Nik nepredpokladal, že padne Nero a veľká Rímska ríša či všemocný komunizmus - a stalo sa. Lež až doteraz sa nestalo, žeby bola zničenná Cirkev a ani sa to nikdy nestane, lebo má prísľub Krista: „Brány pekla ju nepremôžu...“ /Mt 16,18/. Ale máme tiež upozornenie: „Ak mňa prenasledovali, budú prenasledovať aj vás...“ /Jn 15,20/. Pretože vždycky sa nájde na svete dosť bláznov, akým bol Nero ale aj iní, ktorí si chcú čosi dokazovať, a to bez normálnej ľudskej logiky. Svedčia o tom aj súčasné príbehy kresťanov čeliacich islamským extrémistom

zачytené v knihe „ja som n“. Kapitola o Nadi a Rachel hovorí o priateľstve dvoch 11-ročných dievčat a o tom, ako si moslimské dievča Nadia dovolila vstúpiť do kresťanského chrámu, ako ju tam zasiahla moc evanjelia, ako sa tajne stáva kresťanskou a veľa sa s kamarátkou zhovára o otázkach viery. No pristihol ju fanatický brat, brutálne ju zbil do krvi a držal ju zatvorenú celé týždne s trochou vody a málom jedla, pričom ju vždy zbil a nikto z rodiny neprotestoval a nepomohol jej. Podarilo sa jej utiecť na misijnú stanicu, kde nebola v bezpečí ani ona, ani iní, a tak ju potajme premiestnili do vzdialenejších miest, kde sa vydala za kresťana. Aj tam ich našli - nasledovali bitky, vylúčenie zo spoločnosti, falošné obvinenia... Pracovníci charity, ktorí im pomáhali, žasli nad ich statočnosťou a vďačnosťou. Nadia sa nikdy nezmienila o svojich potrebách, povedala iba: „Ježišu, Synu Boží, ty ma dobre poznáš. Zachránil si život môjmu manželovi... dôverujeme ti, že nás nikdy neopustiš“. Autori, ktorí zozbierali tieto príbehy hovoria: „Čítať tieto príbehy nebude ľahké. Znepokojí vás vedomie, že tieto príbehy sú skutočné a stali sa reálnym ľudom... medzi rokmi 2001 až 2015. Nejde nám o to, aby ste ich začali ľutovať. Naším cieľom je sprostredkovať vám ich príbehy, aby ste stáli pri nich a modlili sa za nich“. Azda tak, ako sa prví kresťania modlili za uväzneného Petra v okovách a Boh im dal spoznať radosť z jeho oslobodenia. Lebo ten, ktorý za nás trpel na kríži, očakáva od nás solidaritu, ktorej sa mu na tejto zemi nedostalo, aj keď trpel za nás. Preto aj dnes, keď spomíname na Petrove okovy, nezostaňme zarazení útokmi na Cirkev, ale vedzme, že Kristova Cirkev je, ako to vyznávame „jedna, svätá, všeobecná, apoštolská“ - a p r e n a s l e d o v a n á. To však neznamená, že je ubitá, ale s istotou vieme, že je víťazná, lebo nikdy nezostane v okovách mocných tohto sveta, lebo s Kristom sa neprehráva. Kiež nám Panna Mária sprostredkuje tú milosť, aby sme správne pochopili Božiu logiku, aj keď sa dnes mnohí ľudia vzdávajú aj tej ľudskej. A aby sme v modlitbe boli solidárnymi s toľkými dnes mučenými a väznenými pre vieru v Krista, ktorý aj dnes môže poslať svojho anjela, aby nás zbavil okov, ktoré nás zotročujú.

2

O Zachejovi

Dve chyby proti spoločenskému bontónu zaznamenáva dnešné evanjelium: 1.) verejný činiteľ - riaditeľ colného úradu sa pred všetkými ľuďmi škriabe na strom a 2.) učiteľ z Nazareta sa vnúti na návštevu mýtnika: „Zachej, chytro zostúp, lebo dnes musím byť v tvojom dome“ /Lk 19,1-10/. Colník Zachej lezie na strom, lebo chce vidieť Krista a Ježiš sa sám ponúkne na návštevu k mýtnikovi, lebo aj tam chce priniesť spásu. Všetelijako pozerali ľudia na oboch, len nie s porozumením, čo dali najavo aj pohrdlivým výrazom: „Vošiel k hriešnemu človekovi.“ Aj my všetelijako pozeráme na iných ak nechápeme ich konanie, ak sa nám to zdá byť čudným. Nemali by sme však odsudzovať nikoho len preto, že nechápeme jeho pohnútky, lebo je to známkou malosti človeka. Radšej by sme sa mali usilovať o to, aby sme iných chápali, aj keď to nie je vždy ľahké. Ježiš to tak robí vo vzťahu k všetkým ľuďom, nielen vo vzťahu k Zachejovi, a tak mnohým pomohol k nájdeniu pravdy. On vycítil záujem Zacheja o jeho osobu a neodoprel mu možnosť spoznať ho aj bezprostredne a osobne, čo malo za následok obrátenie nespravodlivého mýtnika a spoznanie vlastných pochybení. A tým došlo aj k náprave krívd - vrátim štvornásobne a polovicu majetku dám chudobným. To sú veľké veci, ktoré sa udiali v živote mýtnika, a mohli by sa udiať aj v našom okolí... Len či sa nájdú ľudia, ktorí by riskovali spoločenské prepadnutie, ale tiež zároveň chceli chápať aj ináč rozmýšľajúcich ľudí? My si dávame veľký pozor na imidž, aby sme dobre vyzerali pred inými, ale často nedbáme na to, ako iní vyzerajú v našom vnútri pred nami samotnými a v našom posudzovaní. Ak sme plní posudzovania a odsúdenia iných, čo môžeme očakávať od Boha? Či nie Ježišovu výstrahu: „Nesúďte, aby ste neboli súdení“ /Mt 7,1/ a „Neodsudzujte, a nebudete odsúdení“ /Lk 6,37/. Je iné vidieť chyby a pomenovať ich, a je iné vidieť iba spôsob, ktorým znemožníme

človeka kvôli jeho chybám. Dnes to druhé je veľmi rozšírené - totiž to, že na základe slabostí a omylov dokážeme totálne odrovnať ľudí. Dosvedčujú to mediálne aféry, ktoré nemajú za cieľ odstraňovať zlo zo spoločnosti, ale hľadá sa spôsob, ako odstrániť človeka. Ako diametrálne rozdielne koná Kristus - on zachraňuje človeka, ale ho neodsudzuje, aj keď pripomína, čo sa nesmie robiť. Dnes sa zdá, že verejne sa propaguje to, čo sa nesmie robiť a odstraňujú sa ľudia, ktorí sa snažia vidieť morálku a nesúhlasia s ohlupovaním človeka. Otázkou potom zostáva, čo vlastne je ten pravý bontón? Či je to tzv. spoločenská a politická korektnosť, alebo vystúpenie z radu (hoci aj na strom), aby sme si uchránili vlastný pohľad na človeka v rešpektovaní jeho snaženia a v chápaní jeho snáh... ? Dnešné evanjelium nám hovorí: „Dnes prišla spása do tohto domu. Lebo aj on je Abrahámovým synom“ /Lk 19,9/. Sledujme túto líniu spásy a uchráňme sa spoločenských konvencií, ktoré túto líniu nesledujú, lebo nakoniec bude pre nás dôležité len to, či sa spasíme, alebo nie. Iba v tom nájdeme šťastie a životný cieľ - v záchrane vlastnej duše a večnosti s Bohom.

3

20. výročie košického cirkevného školstva

Ak sa preplietajú výročia osobné s výročiami cirkevného spoločenstva, človek si viac uvedomuje to, že nie je len súkromná osoba, ale je vložený do konkrétnej úlohy na scéne života celej Cirkvi. A tak teraz, keď si pripomínam štvrtstoročie od svojho menovania za biskupa a dvadsať rokov od ustanovenia za exarchu, vnímam zároveň osobné včlenenie sa medzi tých, ktorí učia a majú podiel na učiteľskom poslaní v našich cirkevných školách. Do poslania biskupa je totiž implicitne vložená úloha posväcovať, riadiť a učiť, takže jedna zo základných povinností biskupa je aj učiteľská úloha. Po vzniku Apoštolského exar-

cháťu pred 20. rokmi spolu s o. Oreničom sme si uvedomili, že úlohu učiť najviac môžeme zvládnuť v inštitúcii priamo na to zriadenej - teda na škole, kde popri odbornej výučbe sa premietne aj učenie evanjelia. Preto dnes, skôr než budeme neskôr sláviť oficiálne výročia našej Eparchie, chcem spolu s vami, kolegami v učiteľskom poslaní, osláviť aj vznik a jubileum začiatkov našich cirkevných škôl. Je to priamo na sviatok Troch svätiteľov - teda troch významných učiteľov Cirkvi, ktorí sú patróni nášho eparchiálneho cirkevného školstva. Žili ešte v 4.stor., ale ich učenie pomohlo uchovať čistotu viery a života po nasledujúce stáročia - až dodnes. U všetkých troch bolo príznačné to, že za tým, čo učili, si stáli celým svojim bytím, a preto museli znášať aj rozličné príkoria (sv. Ján Zlatoústý - Gregor Naziánsky - Bazil Veľký - ich životopisy sú plné príkorí, ktoré im spôsobovali nepochopenia od ľudí). Ak si teda máme brať vzory pre svoje učiteľské povolanie, tak obetavosť týchto cirkevných učiteľov je pre všetkých dostačujúca. Lebo aj dnes je povolanie učiteľa málo pochopené, a to z oboch strán. Často je to aj zo strany učiteľov, no ešte viac zo strany žiakov a ich rodičov, či spoločnosti ako takej. V tomto nepochopení nepomôžu ani štrajky, ani politické a odborové vyjednávania. Vtedy je na rade len osobné svedectvo života učiteľa tak, ako tomu bolo aj v prípade našich troch Svätiteľov. Toto svedectvo sa zakladá na odbornosti učiteľa a jeho obetavosti, ktorá vyžaduje až prijatie istého znevýhodnenia voči iným ľuďom. Azda aj preto sa toto povolanie dnes zvlášť v západnom svete nenosí, lebo náš človek sa viac sústreďuje na materiálny blahobyť, ale učiteľské povolanie je viac o svete poznania a zveľaďovania ducha. Istým spôsobom nájdeme túto sféru a odbornosť i obetavosť u mnohých kňazov za socializmu, ktorí boli perzekvovaní, ale neprestávali učiť v chrámoch, hoci ich zatvárali a väznili. Boli znevažovaní, ale svet ich uznával a cirkev našich biskupov postavila na oltár blahoslavených. Azda až tak ďaleko nebude musieť zísť situácia učiteľov, ktorí svoj život zasvätili rozširovaniu znalostí u iných ako situácia tých učiteľov cirkvi, ktorí svoj život zasvätili pozdvihovaniu mysle k Bohu. No napriek tomu v

ich živote je veľa podobného, lebo tak kňazi ako aj učitelia, sú vložení do života iných, aby poznaním menili smerovanie tých, ktorých učia. A toto sa môže udiat' len vtedy, keď samotný učiteľ pochopí, ako veľmi je dôležitý v živote tých mladých ľudí, ktorých učí. Aj keď sa môže zdať na prvý pohľad, že všetko snaženie je zbytočné, pravdou je, že žiadne úsilie konané v prospech poznania nie je zanedbateľné. To sa prejaví možno v tej najnečakanejšej chvíli, ale učiteľ musí veriť tomu, že on pre život svojho žiaka a študenta čosi znamená. Akonáhle by učiteľ prestal veriť vo svoje poslanie a zanedbal by svoju odbornosť, stane sa ťarchou pre seba aj iných. Preto odbornosť a obetavosť učiteľa zostanú navždy tým, čo ich robí vzácnymi a veľmi dôležitými pre tých, ktorých učia. A tak aj príležitosť stretnutia sa s vami pri výročiach Eparchie je pre mňa možnosťou zjednotiť sa s vami v ďalšom našom spoločnom smerovaní v tom, čo nás robí kolegami v učiteľskom povolání - a tým je: vzrastať v odbornosti i obetavosti v tom, čo každý svojím spôsobom prezentujeme. Vieme, že v tomto úsilí nie sme sami, lebo pri nás stoja traja Učitelia - velikáni, ktorí sú našimi ochrancami a tiež množstvo svedomitých pedagógov, ktorým toto povolanie nie je ľahostajné. Svoj pohľad upieram dnes aj k Matke a Učiteľke cirkvi, našej Presvätej Bohorodičke, aby svojím príhovorom pomáhala vám všetkým a viedla vašich žiakov a študentov správnou cestou poznania a života.

4

Fatimská sobota - posolstvo výzvy k zasväteniu a svätosti života

Výzva k zasväteniu a svätosti života, ktorú Panna Mária adresovala vo Fatime svetu sa týka každého z nás. Vlastným a špecifickým spôsobom sa však týka rehoľníkov a mníšskeho stavu. Každého z nás sa dotýka v tej oblasti, v ktorej sa odvíja náš život, lebo svätosť má toľko

podôb, koľko je podôb života. Sv. Ján Pavol II. určil sviatok Stretnutia Pána pre stretnutie rehoľníkov azda preto, že rovnako ako Simeon, aj rehoľníci sú tými, ktorí prebývajú na modlitbách očakávajú príchod Spasiteľa. Ich život v chudobe, čistote a poslušnosti má teda eschatologický charakter zameraný na večnosť. Panna Mária vo Fatime vyzýva práve k vážnemu prístupu človeka k večnosti a to cez zasvätenie a svätosť života, aby tak uchránila ľudí od pekla, na ktoré poukázala pastierikom. Čo vo všeobecnosti znamená zasvätiť sa niečomu, na to poukazujú ľudia aj zo sveta tým, že zasvätia život športu, umeniu, či práci rozličného charakteru. Títo ľudia nič iné nepoznajú, o nič sa nestarajú, len o to, aby ich obľúbenosť neutrpela žiadnu škodu. Často nevnímajú vôkol seba nič, len to, čomu svoj život zasvätili a čo ich naplňa a baví. Teda to, že sa zasvätili vede, práci, spevu... Analogicky by to malo platiť aj o Bohu zasvätených osobách s tým rozdielom, že ich záľuba nemá len dočasný charakter, ako je tomu vo všetkom čo je na zemi, ale má stabilitu večnosti. V dnešný deň je potrebné dať si túto priamu otázku aj nám, rehoľníkom: „Naozaj je to s mojou zasvätenosťou tak, že všetko ostatné pokladám za nič, len mi záleží na tom, aby moja „záľuba“ v zasvätenosti Bohu neutrpela škodu?“ Ale dobre je si túto otázku zodpovedať aj z druhej strany, teda od bežných veriacich, či takto vnímajú všetkých rehoľníkov, ako tých, čo sú natoľko zamilovaní do rehoľného života s Kristom, že nič v ich živote nie je v popredí tak, ako ich rehoľný imidž? Dnes je to zvlášť potrebné, lebo to hovorí o pravdivosti nášho zasvätenia a tiež o hodnovernosti Toho, komu sme sa zasvätili. Je to teda veľká zodpovednosť popierať svojím prístupom k zasvätenosti života samotného Boha, ktorému zasvätená osoba vydáva svedectvo životom. Každému je známa udalosť zo života sv. Františka z Assisi, ktorý zavolať brata Lea, aby šiel s ním kázať. Keď prešli celým mestečkom v skromnosti a pokorne, František zavelil k návratu domov. „A kedy budeme kázať?“ spýtal sa brat Leo. Odpoveď znela: „A čo sme robili doteraz, keď sme v pokore a nábožne prešli mestom?“ Zasvätená osoba, ak žije svoj život s Bohom v

plnosti a bez zosvetštenia, vždy je aj bez slov napomenutím pre iných. Lež zo strany rehoľníkov musí byť cítiť kadidlo modlitby tak, ako Sv. Otec František hovorí, že pastier musí smrdieť za ovcami. Je to dôležité pre našu spásu, o ktorú sa Presvätá Bohorodička tak veľmi stará, že vyzýva k modlitbe za obrátenie hriešnikov, ale aj veľmi povzbudzuje k zasväteniu a k svätosti života. Táto jej výzva, ktorú zaznamenala vo svojej knihe O fatimských posolstvách jedna z dietok, Lucia, je zvlášť v súčasnosti veľmi vážna, nakoľko sa aj u nás zaznamenal silný prepad povolání k zasvätenému životu. To len svedčí o tom, že berieme vážne každú inú náplň života, ktorej sme schopní zasvätiť svoj život s plnou zainteresovanosťou, len nie život zasvätený Bohu, ktorý sa má stať našou večnou odmenou i cieľom. Preto dnes, keď sme tu v roku stého výročia Fatimských zjavení, zamyslíme sa vážne nad Máriinými posolstvami a prosíme ju o pomoc pri hľadaní cesty svätosti a zasvätenia .

5

Pohreb zaslúženého kurátora Veľkej Poľany

Dieťa si zapamätá predovšetkým tých ľudí, ktorých často vidí v situáciách, ktoré menia tvárnosť okolia. Dnes pochovávame človeka, ktorý menil pohľad na Veľkopoľanský chrám. Tak si ho z detstva pamätám ja, kedy sa po 68. roku minulého storočia k nám vrátili gréckokatolícki kňazi. Kňazi menili srdcia ľudí, a navonok sa menil aj náš rozbitý chrám cez ľudí, ktorí pochopili, že je načas rekonštruovať aj Boží dom zasiahnutý 2.svetovou vojnou. Veď od roku 1950 sa s tým nedalo nič robiť, nakoľko likvidácia gréckokatolíkov z politickej moci KSČ znemožňovala aj základnú opravu našej cerkvi, ktorá až do jej konca zostala gréckokatolíckym chrámom, ktorí nikdy neprijal pravoslávie. V r. 1968 po príchode o. Podhájeckého, sa všetko začalo hýbať a našli sa ľudia, akým bol aj nebohý Juraj, ktorí hneď

plánovali a robili všetko to, čo bolo potrebné pre kompletnú obnovu gréckokatolíckej cirkvi, teda aj obnovu našej rozbitej cirkvi. Keďže organizačne i odborne mal predpoklady pre pomoc pri oprave, nechal sa prosiť, ale vstupoval do jednaní a plánov, ktoré bolo treba rýchlo robiť, lebo zanedlho skončila politická jar 68. roku a tu prišli sovietske vojská a tzv. normalizácia, kedy sa z politickej moci muselo všetko zastaviť. Ale s pomocou takýchto veriacich sa aj Poľančanom podarilo vstúpiť do chrámu obnoveného novými technológiami. A za to som mu prišiel dnes, pri jeho odchode na večnosť, poďakovať, a to s dôverou, že tak, ako on pripravoval a opravoval Boží dom vo Veľkej Poľane, aj Boh mu už pripravil svoje miesto vo večnom domove. Ved' nám to Pán Ježiš prisľúbil : „V dome môjho Otca je veľa príbytkov, keby to tak nebolo, bol by som vám povedal, že idem vám tam pripraviť miesto.?!“ /Jn 14,2/ To miesto je tam pripravené pre každého z nás, len či my stojíme o Boží dom už tu na zemi. Máme dobrý vzťah k cirkvi, chodíme ešte do nej? Na živote nebohého Juraja bolo veľmi vidieť, aký silný bol jeho vzťah k cirkvi, ktorú nielenže opravoval, ale kým vládol, aj do Božieho domu chodil. Naša vystahovalecká oblasť Starina má v Snine už dve gr. kat. cirkvi, len či sa nájdu aj naďalej takíto nadšenci pre Boží dom, ktorý sa im stane čímisi najbližším v pozemskom živote, aby sme sa takto prepojili až s Božím príbytkom neba? Treba to dnes zvlášť zdôrazňovať, lebo akosi sa nám vytrácajú ľudia, ktorým na srdci leží krása Božieho domu, čo má veľký vplyv aj na duchovnosť človeka. Nebohému Jurajovi táto krása cirkvi nebola ľahostajná, preto verím, že dnes už prežíva inú krásu, ktorá nikdy nestratí na lesku - a to krásu večnosti s Bohom. Modliac sa za neho, prosme aj za seba a blízkych, aby nám dom Boží na zemi nikdy nezovšednel, a tak cez blízkosť s Bohom tu na zemi sme raz dosiahli aj blízkosť v Bohu so všetkými nám drahými vo večnom domove neba. Vičnaja jemu pamjať!

6

Vďačnosť za blízkosť v priebehu rokov okrúhlych jubileí

Ďakujem všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom vstúpili do môjho života počas celej mojej biskupskej a kňazskej služby, lebo bohatstvom biskupa nie sú materiálne veci, ale ľudské zdroje, v ktorých biskup nachádza dôvod a inšpiráciu pre napĺňanie svojho života i biskupskej služby. Vďaka aj za mnohé prejavy prajnosti a gratulácie, ktoré sú povzbudením pre môj ďalší život v službe evanjelia. Verím, že aj naďalej budeme tvoriť spoločenstvo, aj keď nie vždy bezprostredné, ale často len virtuálne cez spájanie myšlienok, ktoré napomáhajú k zjednocovaniu sa v Kristovi. V tieto dni som sa častejšie vracal do minulosti, aj keď budúcnosť je naším cieľom, ale mnohé veci i ľudia z minulosti sú stálou inšpiráciou pre večnú budúcnosť neba. Preto v súvislosti s jubileami sa nedá nemyslieť na vás, s ktorými som sa stretával a vnímal vašu ochotu i blízkosť, preto ďakujem vám za všetko - modlitby, slová, pomoc i ľudskosť. Modlím sa za vás všetkých a vkladám vás aj s vašimi blízkymi do ochrany Presvätej Bohorodičky a udeľujem vám archijerejské požehnanie.

7

Výzva k dokonalosti kresťanského života

Dnes je typickou odpoveďou mladého človeka pri nárokoch, ktoré sa naň kladú: „Mne to stačí, ja som so sebou spokojný“. Človek nikdy nesmie byť so sebou spokojný, aj keď by ako dobre vnímal svoju situáciu, lebo práve vtedy zvyčajne prichádza pád. Slovanami evanjelia povedané: „Keď urobíte všetko, čo sa vám prikázalo, povedzte: Sme neuzitoční služobníci, lebo sme urobili, čo sme povinní urobiť“ /por. Lk 17,10/. Naše snaženie o dokonalosť v duchovnom živote nesmie ustáť. K tomu nás pozýva aj Panna Mária svojou 17. výzvou z Fatimy, a to výzvou

k dokonalosti kresťanského života. Táto výzva je len zopakovaním a zdôraznením Ježišovej výzvy z evanjelia: „Buďte dokonalí, ako je váš nebeský Otec dokonalý“ /Mt 5,48/. My ľudia si totiž málo uvedomujeme úskalia, ktoré nám hrozia zvolňovaním duchovnej disciplíny a morálky. Aj keď vieme, že absolútnu dokonalosť nedosiahneme, predsa našim cieľom nesmie byť prispôsobovanie sa tomuto svetu, lebo nás stiahne do svojho bahna. Na čo nás upozorňuje aj apoštol Pavol: „Nepripôsobujte sa tomuto svetu, ani tomu, čo je v ňom“ /por. 1Jn 2,15/. Panna Mária nikdy nehovorila ako my dnes: „Dnes všetci tak žijú“, ale ona žila to, čo od nej žiadal Boh. Tým, že sa v plnosti podriadila Bohu, tak dosiahla najväčšiu dokonalosť, k čomu pozýva aj nás. Lebo tak, ako platí, že ten, kto sa nedvíha, už len padá, tak je tomu aj v kresťanskom živote - ak sa denne nesnažíme o dobro, tak sa nás pomaly začne zmocňovať zlo tohto sveta. A nechať sa premôcť zlobou hriechu, to je tragédia už na tomto svete, ktorý nás za každú cenu chce stiahnuť do priemernosti a časom až k zničeniu našej nábožnosti. Preto nás Ježiš napomína: „Preto vám hovorím, ak vaša spravodlivosť nebude väčšia ako spravodlivosť farizejov a zákonníkov, nevojdete do nebeského kráľovstva“ /Mt 5,20/. Toto je aj v starostlivosti našej Nebeskej Matky, aby sme vošli do nebeského kráľovstva a nie s mnohými inými sa dostali do pekla, o ktorom smutne hovorila, že sa naplňa mnohými ľuďmi dnes. Táto snaha o dokonalosť nie je ničím výnimočným, lebo ľudia dnes sa o precíznosť snažia vo všetkých oblastiach svojho života. Preto nám vo svojej 17. výzve zdôrazňuje dokonalosť kresťanského života, aby sme kráčali cestou k precízności, ktorá nás dovedie k dokonalosti a do neba. Nám nesmie stačiť priemernosť v žiadnom ohľade, lebo tá ničí ľudské snaženia a odpudzuje Božiu milosť: «Takto, že si vlažný - ani studený, ani horúci, už-už ťa z úst vyplúvam» /Zjv 3,16/. Priemernosť a vlažnosť nie sú sympatické ani horlivcom, ani leňochom, lebo nespĺňajú túžby človeka po čomsi dôslednom. Preto nás Panna Mária pozýva k dokonalosti v kresťanskom živote, o ktorú je treba sa snažiť, keďže každé zmysluplné dielo vyžaduje aj naše snaženie.

8

Zádušná sobota a pohreb

„Márnosť len márnosť... všetko je iba márnosť“, hovorí /SZ kniha/ Kazateľ /Kaz 12,8/. A treba zdôrazniť - okrem milovať Boha a jemu slúžiť. To si dnes o to viac pripomínáme, keď stojíme nad rakvou tej, ktorá nepreceňovala dobra tohto sveta a skôr ich nepovažovala za čosi dôležité, ale vedela o tom, že Bohu slúžiť sa vskutku oplatí a toto je dôležité. Bol som v tejto farnosti necelé štyri roky, a to mi stačilo na to, aby som spoznal, s akou túžbou chcela byť nápomocná všetkému, čo bolo v prospech Božej oslavy a cirkvi. Nevyčnievala spomedzi ostatných, ale práve to bolo správnym pochopením toho, čo od nás Boh chce. V jednoduchom napĺňaní života modlitbou, prácou a službou iným, bez konfliktov a hádok, žiť tak, aby dobro malo svoj priestor v našom konaní. Tak si ju pamätám z cirkvi, tak z ochotnej služby pomôcť, podať jedlo, aby ich kňaz nebol hladný, utíšiť emócie, keď sa schyľovalo k hádke a vždy v starosti o to, aby deti išli dobrým smerom - s Bohom v srdci. Čo väčšie môže urobiť mama, ktorá vie, že všetko pozemské pomíne a je márnosťou, ak v živote bude chýbať Boh a jeho milosť? To aj my si môžeme najlepšie uvedomiť až v pohľade na smrť a následnú večnosť, ktorá očakáva každého z nás. Večnosť, pre ktorú sám Boh zostúpil na zem, aby nás svojím utrpením a smrťou vykúpil. Prežívajúc toto obdobie pôstu zamerané na kríž a vzkriesenie Ježiša Krista aj my si viac uvedomujeme utrpenie, ktorým prešla nebohá a svojím spôsobom prechádza ním každý z nás. Uvedomujeme si to nie so smútkom a beznádejou, ale s pohľadom upretým na Ježišov kríž, ktorý sa nám stáva rebríkom do neba a posilou v našom pozemskom utrpení. Lebo takto viac vnímame život, ktorý sa rodí z bolesti nielen pri narodení dieťaťa, ale aj pri narodení pre nebo - tak totiž smrť nazývali prví kresťania (dies natalis). Smrť je teda narodením pre večnosť, čo si v tomto pôstnom období často pripomíname

aj zádušnými sobotami, cez ktoré viac myslíme na tých, ktorí už boli zrodení pre večnosť, aby sme takto aj my nezabudli, kam smerujeme. A do týchto zádušných spomienok a modlitieb odo dnes bude pojatá aj nebohá Mária, ktorú dnes pochovávame, aby zas ona tam hore pamätala na svojich najbližších, na ktorých vždy myslela. Lebo všetko by bolo márnosťou, ak by nebolo večnosti, do ktorej nás všetkých chce raz Ježiš pozvať láskyplnými slovami: „Podťe požehnaní môjho Otca a zaujmíte kráľovstvo, ktoré vám bolo pripravené od stvorenia sveta“ /Mt 25,34/.

9

Bezradnosť - zamyslenie k 2.pôstnej nedeli

Bezradnosť človeka je tou najťažšou situáciou, z ktorej sa nik sám nedostane. Preto potrebujeme kohosi, kto vie mať naozaj rád a bolesť druhého ho trápi akoby bola jeho vlastná. To je vidieť aj na dnešnom evanjeliom príbehu, v ktorom Ježiš uzdravuje ochrnutého človeka, ktorého k nemu priniesli cez strechu kvôli davu ľudí, ktorí hľadali pomoc u Krista. A Ježiš tu pomoc videl v jedinom podstatnom - v oslobodení človeka od hriechu, preto v prvom rade reagoval na ochrnutého človeka slovami: „Odpúšťajú sa ti hriechy“ /Mk 2,1-12/. Mnohí nechápali vtedy, a mnohí to nechápu ani dnes, pretože ešte nedospeli k tomu, aby spoznali, že najväčšou bezradnosťou je vedomie hriechu, z ktorého sa sám nik neoslobodí. Celé ľudské dejiny sú poznamenané touto vnútornou ťarchou, ktorej sa ľudia počas celej histórie snažili zbaviť obetami rozličného druhu. Preto musel prísť na zem Boží Syn, aby nás zbavil tejto ťarchy, a to za cenu obety vlastného života, ktorý položil za nás na kríži. Kvôli uzdraveniu z choroby Ježiš nepotreboval trpieť a zomrieť, stačilo povedať: „Vstaň, vezmi si lôžko a choď...“ Trpieť a priniesť obeť kríža musel pre náš hriech, aby dal spravodlivú satisfakciu za urážku, ktorej sa dopustil človek voči svojmu Stvoriteľo-

vi. A človek to cíti. Vnútorne vníma nepokoj hriechu aj bezradnosť z toho, že sám si neporadí, len často sa stavia do pozície farizejov, ktorí vo svojej pýche nechceli priznať Kristovi túto moc odpúšťať. Svet pozná mnoho bezradností: bezradnosť dieťaťa, ktoré stráca mamu, bezradnosť starých ľudí, ktorých opustia ich deti, bezradnosť nevyliciteľne chorých... Každá takáto bezradnosť je veľkým utrpením a do tohto nášho utrpenia prišiel Ježiš so svojím krížom, aby stanúc sa jedným z nás, pomohol každému v tej najpodstatnejšej bolesti, ktorá zbavuje nádeje. Len je potrebné s vierou hľadať jeho odpustenie a v tomto veľkopôstnom období robiť pokánie cez vnútorné obrátenie sa k Bohu a cez modlitbu a pôst zvolávať na seba milosť odpustenia. V tomto je potrebné hľadať pomoc i u Presvätej Bohorodičky, aby sa na jej príhovor všetci naši blízki zbavili ťarchy bezradnosti, ktorá má svoje korene v nepokoji ľudského vnútra. Všetkým vám zo srdca prajem hlbavé a vnútornou naplnenosťou prežívanie svätej štyridsiatnice - Veľkého pôstu.

10

Putovanie po stopách Ježiša Krista a sebazápor

Dnes sa na cestu do Svätej Zeme vyberá 250 pútnikov, ktorí chcú v rámci roka jubileí ďakovať Bohu za dvadsať rokov Košického biskupstva. Putovanie je vždy námahou, ktorá vyžaduje istú obeť. Často povzbudzujeme ľudí k väčšiemu výkonu a prekonaniu ťažkosti slovami: z a p r i sa - zaber. Ježiš nás pozýva na nie ľahkú, ale užitočnú cestu nasledovania a tiež nám prízvukuje: „Kto chce ísť za mnou, nech z a p r i e sám seba...“ Sebazápor a zaprieť sa do niečoho majú za spoločného menovateľa to, že vyžadujú našu námahu, ktorá má svoje opodstatnenie. Táto námaha má prekonať isté balvany v nás, či ťažkosti vonkajšieho sveta, aby sme sa dostali ďalej vo svojom duchovnom i osobnom živote. Pritom však slovíčko sebazápor ako